

CRÒNICA DE LA JORNADA

ELS DRETS LGTBI A LA REPÚBLICA CATALANA

Barcelona, 1 de juny de 2017

Índex de continguts

els pilars de la república.....	2
un col·lectiu divers en una república de drets.....	2
una llei per un país lliure d'homofòbia.....	5
cloenda.....	7

L'Antoni Garcia, diputat delegat d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona, és l'encarregat de fer la presentació de la jornada i donar-ne la benvinguda. Tal com diu, *“Esquerra Republicana estem per combatre les desigualtats socials i garantir el drets de les persones LGTBI”*. Explica que ara fa 40 anys de la primera manifestació LGTBI a Catalunya que representa 40 anys de lluita i mobilització. Es vol aprofitar aquest acte per posar en valor el treball de moltes persones i entitats que han hagut de superar moltes condicions adverses. I gràcies a aquest treball, es pot dir que **s'han assolit petits grans canvis en l'àmbit LGTBI**, com la retirada en la llista de malalties la homosexualitat, l'adopció i el matrimoni entre parelles del mateix sexe i ha sigut possible la llei 11/2014 per garantir el dret de les persones LGTBI i lluitar contra la LGTBIfòbia. Una llei pionera a nivell mundial, que no atorga privilegis sinó que garanteix drets. Una llei útil per tal de lluitar contra qualsevol tipus de discriminació. En aquest camí, Esquerra Republicana està jugant un paper capdavanter perquè està transformant el compromís polític en propostes concretes a les institucions on Esquerra governa, a la Generalitat i a la Diputació. **S'estant posant les bases per poder tenir una República Catalana on es puguin garantir els drets de totes les persones**. Esquerra Republicana es va incorporar al govern de la Diputació de Barcelona, un òrgan supramunicipal que té per objectiu donar suport als 311 municipis de la demarcació amb l'objectiu que els governs locals puguin impulsar polítiques públiques. **Un dels objectius prioritaris de la Diputació ha estat desplegar les polítiques locals de LGTBI**: campanyes de sensibilització contra la lgtbifòbia, la celebració del 28J amb una campanya pròpia per avançar cap a una societat igualitària per garantir els drets de totes les persones, donar suport als municipis per que puguin impulsar aquesta campanya, S'està formant el personal tècnic i polític en matèria LGTBI, posar en marxa una web amb tota la informació i bones pràctiques I s'ha realitzat una guia per dinamitzar els plans locals lgtbi. L'objectiu és passar del 16% al 100% de municipis que tinguin plans locals de polítiques lgtbi per desenvolupar. S'està realitzant molt feina des del Govern de la Diputació i la Generalitat. Treballem des de les institucions i des del carrer per **una República Catalana en que totes les persones tinguin garantits els seus drets**, sigui lliure de discriminacions i on tothom pugui ser estimat i estimar com vulgui.

ELS PILARS DE LA REPÚBLICA

En Xavier Florensa, president de la Coordinadora LGTBI d'Esquerra Republicana, fa un repàs de la feina feta per la Coordinadora LGTBI i Esquerra Republicana els darrers anys i per presentar els pilars de la República en matèria LGTBI:

UNA REPÚBLICA RESPECTUOSA AMB LA DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE

La República Catalana ha de ser justa i ha de garantir els mateixos drets i oportunitats per a tothom. Una República respectuosa amb la diversitat sexual, lliure d'homofòbia i transfòbia, i on el dret d'estimar com es vulgui i de constituir una família, sigui quina sigui, formi part del seu ADN.

1. Drets constitucionals per a la igualtat d'oportunitats de les persones LGTBI

La Constitució catalana ha de reconèixer i recollir els drets de les persones LGTBI a viure amb normalitat la seva orientació sexual, a estimar com es vulgui i a constituir una família.

2. No-discriminació i lluita contra l'homofòbia i la transfòbia

La República ha de ser garant en l'exercici dels drets i eradicar actituds discriminatòries de qualsevol mena, també vers el col·lectiu LGTBI. En aquest sentit, la República haurà de desplegar lleis anti-discriminatòries i vetllar perquè la igualtat sigui efectiva per garantir el dret de les persones LGTBI a viure amb normalitat la seva identitat sexual en la vida personal, pública i professional.

3. Referent internacional de respecte als drets humans i a la diversitat sexual

La República Catalana ha de ser present en els organismes de caire internacional per incidir en les polítiques globals de respecte als drets humans i a la diversitat sexual.

UN COL·LECTIU DIVERS EN UNA REPÚBLICA DE DRETS

A continuació té lloc la taula rodona amb el títol "*Un col·lectiu divers en una República de drets*" que compta amb la participació de la **Fina Campàs**, activista trans, l'**Abel Huete**, vicepresident de l'Associació Colors de Ponent, **Catalina Pallàs**, membre de l'Associació de Famílies LGTBI, **Toni Travieso**, president de l'Associació Panteres Grogues, i l'**Ester Capella**, diputada al Vcongrés de Diputats encarregada de moderar el debat.

Com diu l'**Ester Capella**, sovint es parla del col·lectiu LGTBI com un tot quan en realitat és un col·lectiu molt divers i amb moltes dificultats. Cal conèixer el col·lectiu i visualitzar la seva diversitat, fet que permet el reconeixement i fer efectius els seus drets. Cal explicar que **la nostra societat està plena de matisos i que tenir diferents maneres de pensar i d'estimar ens fa una societat més rica**.

La primera en intervenir és la **Fina Campàs**. Darrerament s'ha implicat molt en la plataforma i el **nou model de salut trans**. En primer lloc vol fer constar la valentia i coratge del conseller de Salut, Toni Comin, **per fer que la transsexualitat deixés de ser una patologia**, és un avenç importantíssim. El model de salut trans del CATsalut que s'està desplegant està sent un punt de referència, un model que hem fet nosaltres i està tenint un gran suport. És **un model d'integració social basat en l'acceptació de la diversitat de gènere, superant el model binari d'entendre la societat, en el que tothom té dret a la salut**. Aquest nou model significa per a les persones trans una acceptació social i que fa que les persones trans siguin considerades, de facto, persones de la societat civil catalana, tot això afavoreix a aquesta normalització. Però tot aquest desplegament no està exempt de dificultats, encara els col·legis mèdics tenen qüestions a millorar i avançar en **tractar la transsexualitat més enllà d'entendre-la com una patologia**, en que les persones trans siguin considerades normals i només els calgui un acompanyament, per això es tant important que

la comunitat mèdica hi pugui participar i ésser trans-positius. **Amb el nou model de salut trans és la persona la qui decideix com ser tractat, és un canvi radical.** Gestionar la diversitat de gènere també implica certes coses, hi han unes diferències d'expressions de gènere que cal que tinguin l'atenció necessària, per exemple les persones transsexuals que volen una intervenció. Cal que les operacions de les persones trans tinguin la mateixa consideració que les altres intervencions del sistema mèdic. No hi ha dret que les persones trans hagin d'esperar fins a 6 anys per una intervenció, han de tenir el mateix dret. Cal que **totes les expressions de gènere tinguin la correspondència deguda.** Les altres administracions també es veuen afectades: educació, treball... i la implicació a la resta del territori. A indrets com Osona no és fàcil fer entendre la diversitat de gènere i els moviments lgtbi, **cal fer un gran esforç informatiu per arribar a la normalització.**

En següent en parlar és l'**Abel Huete**, vicepresident de l'Associació Colors de Ponent. Constata la diferències que hi ha entre Barcelona i el territori, en el seu cas a Lleida. Explica que el 2012 va coincidir a Barcelona en un taller amb una mare d'un menor trans de Lleida. L'associació antisida va fer un projecte per al col·lectiu lgtbi però no hi venia gent. Un membre de l'associació li va comentar que portava 10 anys a Lleida i encara no havia conegut mai a un gai. En la negació de la que venim, Lleida havia estat invisibilitzada durant molts anys. El gener del 2016 **es crea l'Associació Colors de Ponents per donar resposta a la invisibilització:** feia 7 anys que no hi havia una associació lgtbi a Lleida i no hi havia cap espai de socialització lgtbi. **L'Associació es proposa donar resposta a les necessitats:** 1) manca d'atenció especialitzada, 2) manca d'espais de sociabilització, 3) percepció de soledat, 4) èxode rural i 5) 30% de les denúncies registrades a l'Observatori Contra la Homofòbia eren de Lleida. Al cap d'un any l'Associació tenia 60 persones membres amb necessitats de socialitzar-se. Durant aquest temps, es fa l'acompanyament a adolescents en inici de trànsit en diferents situacions, lesbianes gais i bisexuals incapaços de sortir de l'armari, patint *bulling* i intents de suïcidi. S'han realitzat actes socials i culturals per fer visibilització i començar processos d'auto-acceptació. Es fa acompanyament a "armaris bloquejats" i a persones lgtbi amb patologies mentals. Així doncs, venim de la negació i la invisibilització, ara s'ha visibilitzat el col·lectiu i ha sortit de tot. Conclusions: ha calgut la professionalització de l'entitat, fer un treball sistèmic, formació continuada, diàleg intersectorial i apostar per la visibilització. Tot plegat per animar que **les persones s'estimin com vulguin i s'acceptin com realment són.**

La tercera en prendre la paraula és la **Catalina Pallàs**, de l'Associació de Famílies LGTBI. Afirma que **les famílies homo-parentals estan invisibilitzades en quan a model familiar** pel legislador i pels polítics. Predomina la visió del model familiar patriarcal i hetero-normatiu amb un home com a aportador de recursos i una dona com a cuidadora i principal encarregada de les tasques domèstiques. L'imaginari patriarcal de les polítiques familiars ve marcat per l'hetero-norma que condiona la societat i la cultura occidental. La presumpció d'heterosexualitat i d'un comportament hetero-normatiu és una barrera difícil de trencar per les persones que no poden seguir-les. Les famílies lgtbi sorgeixen en contrast amb les hetero-parentals, terme que identifica un tot per un únic tret distintiu: la identificació dels seus progenitors amb una orientació sexual determinada. Els canvis en la visió del model familiar no han estat molts i no són suficients per a que les persones amb identitat i expressió de gènere no normatives puguin viure la seva vida afectuosa en llibertat. En l'actualitat, **el model de família hetero-normatiu, un model no igualitari que no qüestiona l'hegemonia masculina al mercat laboral.** Es basa en la presència de la dona en el mercat laboral condicionada per la cura, un model anomenat *female partner job*, en el que l'home porta el menjar a casa i la dona fa el treball de cura de la casa i mitja jornada de feina. Un model en que el treball i la cura venen marcats pel gènere de l'adult. Els estudis evidencien que **en el model homo-parental**

hi ha un millor repartiment de les tasques domèstiques i de la cura de les criatures. Així doncs, la lluita contra les desigualtats passa per un canvi de paradigma en el model de societat. Altres estudis de famílies homo-parentals, tant de gais com lesbianes, evidencien que el desplegament psico-social no està afectat negativament per l'orientació social dels seus pares o mares. Obtenen també millors resultats en quan a valors, ja que el repartiment més igualitari de les tasques de la cura i la llar afavoreix la interiorització d'una major igualtat i de tolerància amb la diversitat, lligat a la capacitat d'empatitzar amb els altres. **Allà on les famílies homo-parentals estan presents els entorns són més igualitaris, més lliures i més democràtics.** Pel que fa a les polítiques familiars planteja les dificultats que es plantegen en l'imaginari hetero-normatiu predominant. **En l'àmbit normatiu el tracte és desigual i discriminatori.** Les dificultats que es troben les famílies homo-parentals (una parella de dues dones o dos homes) en prendre **la decisió de tenir un fill**, degut a la manca d'informació o al desconeixement normatiu, comporta una llarga espera per constituir una família, desinformació sobre demanar la baixa per maternitat o paternitat o sobre inscriure el nadó al registre civil. En la reproducció assistida, malgrat tenir un nou protocol, segueixen havent impediments. **L'adopció i els acolliments** s'han comès irregularitats i les adopcions internacionals s'han convertit en una opció impossible per a les famílies homo-parentals, on es demanen nous convenis amb països més amb una concepció més oberta, com els EEUU. No existeix tampoc **la regulació de la gestació subrogada**, dels quals qui sol·liciten aquesta tècnica el 15% són famílies homoparentals. Els costos són molt elevats. **L'enregistrament d'infants** és una necessitat imperiosa. Al registre civil de Barcelona no hi ha dificultats però és diferent a comarques. Un altre punt important és Hisenda. Les polítiques familiars ofereixen **beneficis fiscals per cura del nadó**, assignats a la mare treballadora. Poden les famílies de dues mares obtenir aquesta desgravació? S'estan rebent denúncies en sentit contrari. Es dona preferència a la mare que ha gestat el nadó. Els pares no els estant discriminant, però estant fora de la llei. Així doncs, ens trobem amb tota una legislació pensada per a famílies hetero-normatives. Es necessita **un cens de famílies homo-parentals que ajudi a dimensionar les necessitats de les famílies homo-parentals**, en el que s'inclouï l'opció homo-parental en el registre de famílies, formada per dues dones o dos homes. **En l'educació la tasca que hi ha per fer és immensa.** Les xerrades estant bé però no són suficients. Els professionals s'han d'involucrar de manera efectiva per la igualtat afectiva i de gènere. Cal **avançar les escoles rainbow on tota la diversitat sigui benvinguda des del respecte i la visibilitat**, a través de programes educatius integrats als plans educatius del Departament. **El país que volem és el que tingui en compte les famílies homoparentals des del respecte fent palesa l'existència a tots els àmbits socials.** Es responsabilitat de tothom assolir un estatus d'igualtat independentment del gènere o la identitat afectiva i sexual. Millorant nosaltres millorem tots.

El quart en intervenir és el **Toni Travieso**, de l'Associació Panteres Grogues, **el primer club esportiu lgtbi d'Espanya.** Es van fundar el 1994, van començar jugant a volei-ball. En l'actualitat són 292 socis organitzats en 29 seccions esportives i culturals. En el club hi han un 20% de dones i un 20% d'heterosexuals, *gais friendly* que participen amb tota la normalitat del món. Participen en l'organització del *Pride* Barcelona. Ara **treballen en aspectes més transversals per garantir els drets de la comunitat lgtbi.** Per exemple, col·laboren acollint refugiats. Dintre les seccions hi ha refugiats i immigrants. **L'esport és una manera important per a que la gent s'integri a la societat**, també a la futura República Catalana. S'han creat seccions no esportives amb la intenció d'afavorir la socialització, a través de l'esport i manifestacions culturals. **Han participat en la redacció de la llei en contra la lgtbifòbia** en la que van intentar incidir en el camp de l'esport, per ajudar a tothom que pateix qualsevol discriminació en el món de l'esport, com el cas d'un àrbitre que va sortir de l'armari, fent-li acompanyament. Ara el club està intentant territorialitzar-se, col·laborant

amb qui ho sol·liciti, fent activitats esportives i lluitant a favor dels drets de la comunitat en el camp de l'esport. **L'objectiu és la normalització i no tenir armari**, la comunitat lgtbi és gent normal que vol participar de l'activitat esportiva amb normalitat, sense patir *bulling* o que no s'atreveixin a sortir de l'armari. El propòsit és que desaparegui panteres grogues com a club esportiu lgtbi, això significaria que la societat accepta la comunitat lgtbi tal com és sense patir cap mena de discriminació.

UNA LLEI PER UN PAÍS LLIURE D'HOMOFOBIA

A continuació té lloc el diàleg "*Una llei per un país lliure d'homofòbia*" que compta amb la participació del **Jordi Samsó**, membre del Casal Lambda i primer responsable del programa LGTBI de la Generalitat, la **Mireia Mata**, directora general d'Igualtat de la Generalitat, i la **Carme Porta**, vicepresidenta de la Coordinadora LGTBI d'Esquerra Republicana, encarregada de moderar el diàleg, que fa un balanç de la feina feta en favor dels drets LGTBI i planteja la primera de les qüestions: quina és l'experiència en les implementacions de polítiques lgtbi?

En **Jordi Samsó** és el primer en parlar. Explica els inicis del **pla i programa LGTBI a la Generalitat**. Iniciar té avantatges i inconvenients. Avantatges per que és una oportunitat que el que es faci es nou i estarà bé, però en canvi no hi ha referents. Tot s'ha analitzar en el seu context. El primer programa va ser el 2005, se l'anomena abans que el program a existeixi. El programa va posar les primeres falques en el primer govern catalanista i d'esquerres que van ser importants per implementar les primeres polítiques. Amb totes les dificultats i adversitats, **es va crear un espai nou de govern i construir un pla interdepartamental**, una responsabilitat que no va ser fàcil, va requerir molta pedagogia i una suma d'esforços personals. El temps é sun element important a tenir present, no es pot fer d'un dia per l'altre. **Es requereix temps per implantar un programa d'aquestes característiques**. El Pla s'aprova el juliol de 2006, encara els seus àmbits continuen implementant-se. Llavors es va crear un hospital de referència per a les persones transexuals, a l'Hospital Clínic. **A tot el territori es va intentar fer el que es va poder**. El fet que no hagués cap referent donava llibertat i s'anava veient i contrastant amb les entitats de l'àmbit. Un dels àmbits importants que **cal aprofundir és l'àmbit educatiu**, malgrat que sempre arribem tard. El propòsit del Protocol d'Assejaments és que no hi hagi assetjaments, és a dir, qui gemega ja ha rebut. La prevenció ha de ser central.

Tot seguit pren la paraula la **Mireia Mata**. Ratifica que sempre anem tard, és clar, quan arriba una llei es per que hi ha un tema pendent que fa que s'hagi d'actuar. Quan es prenen mesures vol dir que la cosa fa temps que està passant. Però un cop tenim la llei i les mesures **es tracta de fer una panoràmica que esdevingui una política pública**. Per fer-ho, necessitem dades per fer una anàlisi, després fer accions i al cap del temps una avaluació. Quan parlem de l'impacte d'una política pública, tenint en compte la mentalitat acorada de la societat, són polítiques a mitjà i llarg termini. No hi ha polítiques públiques que es facin a curt termini. **Les polítiques públiques són amples i llargues, per que les fan moltes persones i durant molt de temps**. Abans de 10 anys es difícil que passin gaires coses, a partir dels 10 es comencen a veure canvis de calat en la societat. La feina que està fent en aquest moment és producte de la feina abans, de la feina de les entitats i dels governs d'esquerres. La llei va dependre de l'impuls del mon associatiu, el qual ajuda a recordar que això s'ha de fer. I que no depengui del voluntarisme, la militància o determinades institucions, per que **la llei és d'obligat compliment a tot arreu i a totes les instàncies**. No és opcional, fer polítiques lgtbi és un deure de les administracions públiques d'aquest país. S'ha anat a tots els municipis de més de 20.000 habitants, explique-nos que feu i us ajudarem. Els resultats són bastant

positius. Si es fa això de manera persistent i amb recursos econòmics i humans s'aconseguirà en un termini raonable polítiques positives per garantir els drets lgtbi i tolerància zero contra la discriminació. **La fita és un país on la diversitat és el principal valor, una feina de llarg termini.**

Quines dificultats tenim en consolidar aquestes polítiques?

En **Jordi Samsó** torna a prendre la paraula. Responent a la pregunta diu que **la visibilitat és cabdal**. Després tot va venint amb el temps. **La qüestió és passar d'aquest imaginari a referents**, que tot l'itinerari vital de les persones estigui reflectit, que sigui una realitat que serveixi per emmirallar-se. **I prendre mesura del que hi ha i del que perceben els joves**. La política dona la possibilitat de percebre realitats que sinó no t'arribarien, com visitar centres educatius. Des del Casal s'ha engegat un concurs en que el alumnes havien de dir amb el seu llenguatge que posava i inventar situacions: l'imaginari encara és el del rebuig i el de l'indult, que encara predomina entre els alumnes de secundària. A tot arreu el discurs és el mateix. Hem de traspasar el discurs de que els joves escolaritzats continuïn tenint aquest imaginari. I fer visible maneres imaginatives de quin itinerari vital poden seguir com a persones amb identitat de gènere homosexual o transexual. Mentre l'assetjament continua, el primer problema de salut als centres educatius segons la UNESCO, s'haurien de **prendre mesures d'atendre la víctima d'assetjament sexual**. Cal donar tot el suport possible i mesures concretes.

La **Mireia Mata** rebut admetent que el nivell de gravetat hi és però que costa molt quantificar-ho. És més que evident, com la violència masclista o l'assetjament a través de les xarxes. **El primer repte és l'educació**, la transmissió dels valors i la visibilització de la societat, que necessita una revisió de dalt a baix. També ensenyament al llarg de la vida, el SOC, sobre la diversitat sexual afectiva i de gènere. Hem d'aprofitar qualsevol espai de l'administració per explicar com volem que sigui la nostra societat. **El segon repte són els mitjans de comunicació**, que continuen explicant una societat masclista i homòfoba. Hem de fer una revisió profunda dels mitjans de comunicació per analitzar els valors que es transmeten. **El tercer repte és la salut**, de les persones trans, VIH, acompanyament psico-social a víctimes... **I finalment, el repte la justícia**. Estem en un sistema decimonònic i arbitrari, on hi ha coses que no aniràs a la presó però no te les tolerem de cap manera. Ens hem de dotar de sistemes que transmetin a la societat que no es toleri res ni que hi hagi res que quedi impune en matèria de discriminació. Cal una reformulació del sistema judicial per veure com ens endrecem a la nostra societat per que les discriminacions no poden sortir gratis.

Quines serien les bases que hem de posar pels drets de les persones lgtbi?

En **Jordi Samsó** fa referència als pilars de la República esmentats anteriorment. A l'igual que en l'Estatut està recollida la no discriminació, per suposat que **a la nova Constitució hi ha de formar part**. **El drets humans són molt fràgils**, en alguns la fragilitat és més extrema, com els de l'orientació sexual i la identitat de gènere. Arreu del món encara hi ha països on l'orientació sexual és condemna amb pena de mort. Cal estar lliure de tot això, s'ha de ser exageradament curós per que això no succeeixi. I per suposat **l'educació ha de ser un pilar**. El professorat és fonamental, el professorat també ha de ser **rainbow**. La formació inicial del professorat és un tema cabal .

La **Mireia Mata** afegeix somia en **una República amb dret a la diversitat sexual, afectiva i expressió de gènere** formi part dels pilars de la República com un dret fonamental que sigui respectat. I que la República defensi aquestes drets, no sols per al col·lectiu lgtbi, sinó **com a drets per al conjunt de la societat**. Els drets de les persones lgtbi hauria de ser **una formació inherent**

com a societat, no tan sols el professorat. Que aquests drets els consideri tothom com a propis i que **sigui deure de qualsevol ciutadà/na defensar els drets de tota la ciutadania**. I qualsevol dels drets humans que hem convingut. El conjunt dels drets el defensen el conjunt de la ciutadania recollits en la Constitució de la nova República.

CLOENDA

Per acabar, pren la paraula l'Eduard López, vicesecretari general d'Acció Política, que agraeix la participació a la jornada. Parlem de qüestions complexes, la formació de la identitat de les persones, la lliure vivència de la sexualitat, de l'afectivitat, dels nous models de família... una concepció transversal del món i de les polítiques públiques que es poden fer des del Govern. Partint de la base de reconèixer la llibertat de cadascú en tota aquesta sèrie de qüestions. En les polítiques públiques i la constitució de la nova República, en la possibilitat de subvertir l'ordre establert per construir-ne un de millor, **la República és una oportunitat per abordar tots els temes d'una manera més favorable i més adequat als temps que vivim**. Tampoc hem de ser ingenus, la República catalana dóna oportunitats però són temes de gran abast però que caldrà seguir treballant. Una República lleugera que les polítiques públiques es puguin concertar amb la societat civil organitzada.

Francesc Sánchez

Tècnic de polítiques sectorials
acciopolitica@esquerra.cat